

Horățiu Mălăele

TEHOMIR

ALL

Mamei mele

Cu toată scormoneala lui filosofico-religioasă, cu toată cercetarea lui speculativă și râvna lui dialectică, după atâtea și atâtea milioane de ani, omul nu a fost în stare să dea un răspuns clar în ceea ce privește scopul lui pe Pământ. Și, dacă îmi permiteți excesul, nici pe alte pământuri. Nu a fost în stare sau nu a sosit timpul. Până una-alta, viața omului, cu tot hățișul ei conceptual, este măsurată doar de câteva acte administrative și de câteva amintiri subiective. Atât.

Când apusul îi face umbra tot mai lungă și viața începe să aparțină imprevizibilului, omul se apucă, din tainice motive, să lase, cui va dori, mărturii ale trecerii lui. Oaie temătoare, aparținătoare turmei, fac și eu același lucru, smulgând din temnițele ucigașe ale memoriei această poveste din vremea unei copilării miraculoase, trăită în mocirla unei lumi aflate la răscruce. Nu vă îndoiiți, tot ceea ce veți citi s-a întâmplat aievea!

H.M.

Tata luă câteva pâini, ciocolată și biscuiți, piti de mama niște bani, ne îmbrăcarăm gros, încălecarăm pe o motocicletă rusească Ij 49, gălăgioasă și obosită, și plecarăm spre Tehomir, unde se găsea casa bunicilor și a toată copilăria mea.

Era sfârșitul lui februarie al anului 1957. Cu voia Domnului, împlinisem doisprezece ani și mă găseam în clasa a 6-a la Școala Generală Numărul 3.

La sfârșitul trimestrului doi, înainte de vacanța de primăvară, premiantul clasei, unu' Dumitru Arbore, fusese diagnosticat cu tuberculoză în stare gravă. Fu internat la Sanatoriul Dobrița, unde și muri după numai o lună. A fost o catastrofă atât pentru familie, cât și pentru școală. Mulți dintre părinți își retraseră copiii și-i ținură acasă o perioadă, alții îi mutară la alte școli, alții îi retraseră de tot. Arbore fusese coleg de bancă cu mine, așa încât direcția școlii și

autoritatea Spitalului Orășenesc Târgu-Jiu hotărârea să intru în carantină și, o perioadă de trei luni, să nu mai dau pe la școală. Câtă bucurie! Din prudență, pentru siguranța fratelui meu și a celor din jur, ai mei se gândiră că ar fi mai bine să fiu izolat la țară, la Tehomir. Ce binecuvântare!

Satul se află pe la jumătatea drumului dintre Târgu-Jiu și Turnu Severin, îngropat între niște dealuri, la unsprezece kilometri de Motru.

Motocicleta mai mult se cățăra pe Dealul Bujorăscu, trecu biruitoare prin neagra mizerie a minerilor din Ploștina, urcă două dealuri istovitoare și se lăsă spre satul renașterii mele, al cărui nume, Tehomir, aflasem de la un unchi din București, înseamnă în slavonă liniște și pace, și se trage de la marele voievod Tihomir Tih, îngropat în picioare din neștiute motive, stăpân al pământurilor dintre Jiu și Olt și tatăl lui Basarab, cel care, după faimoasa bătălie de la Posada din toamna anului 1330, avea să consfințească Țara Românească.

Ajunserăm. Motocicleta răsuflă ușurată și se opri.

Mamama și moșu' ne așteptau.

Îmi luai ce-aveam de luat, tata dădu ce-avea de dat și plecă, urmând să revină la sfârșitul lunii mai.

Mă instalai în odaia din față, unde dormeau de obicei ai mei. Pardosită cu scânduri, cu un pat mare și câteva icoane pe pereți, era un fel de cameră de oaspeți. Cealaltă, cu pământ pe jos, îngreunată de trecerea timpului, de tot felul de lucruri ce-și uitaseră rostul, era odaia bunicilor. Cuvintele bunic, bunică nu umblau pe la noi. Bunicului i se spunea de regulă moș, iar bunicii, ori mama, ori mamama. Mamei adevărate i se zicea mumă sau mămică.

Vremea zăpezilor trecuse. Bătrânii mai așteptau doar un început de martie ploios, care să-i împingă în primăvară.

În primele două zile îmi făcui de lucru prin podul casei, prin grădină, pe câmpuri, și mă văzui cu toți băieții și fetele copilăriei. Fiind sigur că sunt sănătos, și viitorul avea să confirme această încredere, nu le spusei motivul șederii mele prelungite și-i minții că arsesse școala și că rămân cu ei până se repară.

Prima săptămână a lunii martie intră în curtea copilăriei mele ca un animal de pradă.

Într-una dintre zilele ce nu prevesteau nimic rău, o ploaie ametoitoare și rece, urmată de îngheț, se năpusti asupra animalelor din ograda moșului meu, care nu mai apucară să se bage pe nicăieri și rămaseră așa, trăsnite și de-a-n picioarele, încremenite în gheara morții, cu o incertă expresie de mirare și deznădejde. Când frigul se mai potoli nițel, temători și curioși, ieșirăm cu topoare și ciocane și ne apucarăm să spargem toți câinii și porcii, curcanii și găinile din curtea copilăriei.

— Uite inima și pipota!

— Uite creierul!

— Uite oul!

— Uite un tirbușon!

— Proasto, aia-i aia porcului! îi spuneam eu Anei, cea mai frumoasă fată din toate satele prăvălite peste văile Motrului și mai departe, prostindu-ne și rânzând pe un ger cumplit, fără să înțelegem nicio clipă că atunci începuse ceva și că cineva ne trimisese ceva, un semn, iar acel cineva, aveam să-mi dau seama nu după mult timp, nu era

altul decât ăla cu barbă din tabloul cu care vorbea mamama în fiecare noapte, adică însuși Dumnezeu.

Cu ochii holbați, moșu' rămase câteva zile nemișcat și răstignit în scaunul mesei. În tot timpul ăsta, mamama nu se miră și își văzu de-ale casei fără să-l întrebe de vorbă. În noaptea de Sfântu' Teodor, când era dezlegare la ulei și vin, moșu' se ridică și smulse din noaptea lungii lui rătăciri câteva cuvinte:

— Asta e! Nici când n-a fost să nu fie într-un fel.

Trecu greu și masiv printre noi, târându-și bocancii negri nelegați. Cu mâna-i noduroasă și pământ sub unghii, apucă șuba cea grea și puturoasă și coborî hotărât cele patru trepte din fața casei, lăsând în urmă-i un miros puternic de nădușeală și frică, material și foarte clar vizibil în zeama amurgului, miros ce trecu și el ca un șarpe violaceu printre ostrețele gardului, urmându-și stăpânul, și se lăsară amândoi la vale, de-a dreptul prin grădina încă speriată de puterea vremii, după care urcară spre marginea pădurii și se pierdură undeva departe, spre pământurile lui Coriolan Corbu Fântânaru.

Mamama îl însoți și ea o vreme cu privirea, oftă tăcut, făcu o cruce și se apucă, în aburul fierbinte al unui lighean obosit, să curețe de pene două găini ce scăpaseră din gheara frigului cel mare.

Urmară zile de cumpănă și de suspectă tăcere.

Oamenii treceau muți unul pe lângă altul, fără să salute, cuprinși parcă de brațele unei nevăzute osânde.

Înainte de Blagoveștenii, mamama tă-mâie grădina și livada, apoi lovi ușor pomii înghețați cu o toporișcă și-i certă, îndemnându-i la rod.

După numai două zile, cerul se acoperi de nori negri, grași și diformi. Stătură așa, în nemișcare, câteva ore, parcă să se asigure că lucrul e bine făcut.

O bubuială înspăimântătoare deschise porțile infernului.

Întâi căzură coaiele dracilor, cum le ziceau bătrânii, niște bile de gheață albe și tari, care cu o furie nebună sparseră toate geamurile din afara caselor și țigla înghețată de pe casa învățătorului Fotescu. Cerul se despică asurzitor și timp de câteva ceasuri apele

căzură peste sat ca o cascadă. Apoi se auzi o huruială, ceva nemaiauzit, venită parcă de dincolo de biruința minții și aparența lucrurilor. De la deal, dinspre Miculești, o viitură cât un munte se năpusti peste satul Tehomir, luând pe sus, într-un amestec tragicomic, cai, căruțe, cotețe, șure, vaci și boi cu cracii-n sus, porci umflați, curci și găini și tot ce mai rămăsese după înghețul cel mare. Ascunși în pod, aproape că puturăm să atingem cu mâna acest animal pelagic, multiform, în mișcare, fără să realizăm nicio clipă măreția prăpădului și nici puterea aceluia tragic semn. Valul mătură satul și se pierdu după casele verzi ale vărului meu dinspre mamă, Ionel Constăngioară.

Ploaia ținu nouă zile.

Ploua acum parcă mai calculat și faptul că se mai încălzise nițel îi dădea un aer aristocratic, de toamnă. Asta nu înseamnă că ieșirăm din case. Nici pomeneală. Șoseaua era înecată de puteai așeza pe ea un vapor, casele erau pline de apă și de un nămol moale și lipicios, paturile ude, hainele jilave. De dormit dormeam în niște saci din plastic albaștri și zgomotoși pe care-i cumpărase cândva